

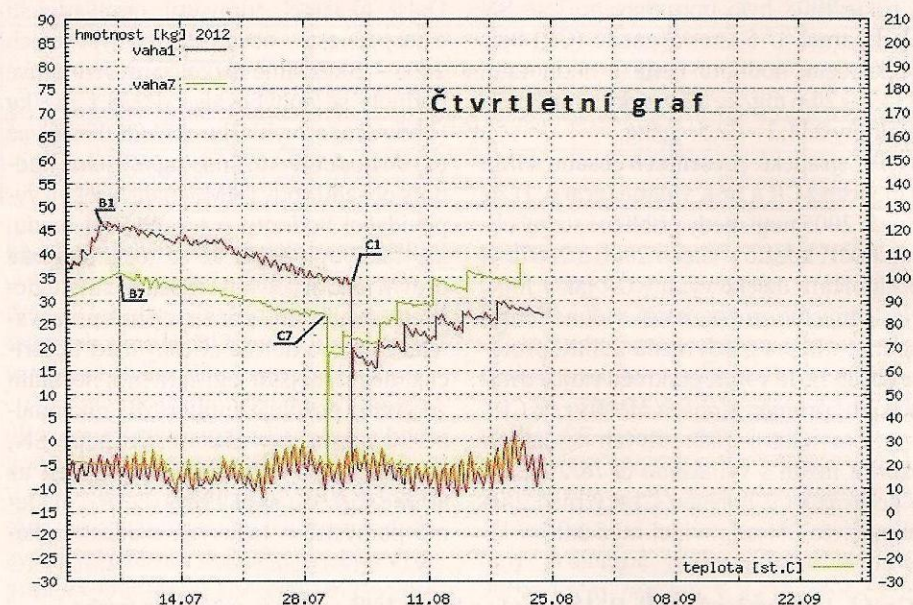
Jak jsem nemusel přijít o „metrák“ medu

Registrační úlovou váhu, která byla popsána ve Včelařství 4/2011, dlouhodobě používám na dvou stanovištích, viz. www.apisdigital.cz. Váha č. 1 je umístěna na zahradě u rodinného domku v městské zástavbě, váha č. 7 je vzdálena cca 20 km v lesním prostředí. Dva grafy, které automaticky denně získávám, jsou celoročně vzájemně srovnávány. Udávají přímo hmotnost zásob, protože fixní hmotnost vlastních úlů se automaticky odečítá a navíc je u každé váhy k dispozici souběžný graf okolní teploty na stanovišti. Další článek v časopisu Včelařství (4/2012) popisoval řadu přínosů registrační úlové váhy a vyzdvihoval zejména její rentabilitu, kdy návratnost se pro cca 10 úlů (přiřazených jedné váze) může pohybovat od jednoho do dvou let, dle podmínek a způsobu jejího využití.

Rentabilita se však vzhledem k mnohotvárnosti sestav a podmínek jen velmi těžko prokazuje. Musel by se porovnávat stav včelstev a medných výnosů včelstev ovlivněných vahou se včelstvy bez vážení na stejném vzorku, což však není možné. V letošním roce se mi bohužel naskytla příležitost doložit ztrátu, která vznikla v důsledku nemožnosti přistoupit k medobraní dle „požadavku“ váhy, a to z jednoduché příčiny onemocnění včelaře (pozn. red. autora tohoto článku).

Jednou ze zásad sledování grafu hmotnosti je posuzování rychlosti jeho změny. Lze tak snadno zjistit a využívat „proluk“ snůšky nebo jen vícedenního „poklesu“ hmotnosti a volit vhodné termíny vytáčení nebo pořadí vytáčení z různých stanovišť. Tyto momenty lze bez průběžného sledování hmotnosti stanovit jen obtížně.

Příkladem je bod A7 na celoročním grafu, (viz. obrázek č. 1), kde byl správně zvolen ter-

mín vytáčení 25. května dle váhy č. 7. Dalším vhodným bodem vytáčení byl 5. července bod B1 dle váhy č. 1 a 8. července bod B7 dle váhy č.7, jak je podrobněji vidět na čtvrtletním grafu, (viz. obrázek č. 2). Pro nemoc autora však tento požadavek splněn nebyl a medobraní se konalo až po poměrně dlouhém odkladu cca tři týdnů kolem 1. srpna (viz. body C1 a C7). Obě váhy evidovaly poměrně značný úbytek v době rozvinutých včelstev, která i přes silný let do úlu nic nedonesla. Graf v této době ukazuje buď zvyšující se, nebo snižující se úbytek, což napovídá, jestli lze očekávat ještě příznivější situaci ve snůšce. Pro potvrzení a pravděpodobnější odhad aktuální situace je účelné zohlednit předpověď počasí a aktuální fenologii v dané lokalitě.

Úbytek takto vzniklý byl 12 kg u váhy č. 1 a 9 kg u váhy č. 7., za období cca 20 dnů. Denní přírůstky v době silné snůšky však

mohou být 2 až 3, špičkově 5 až 8 kg, kdy by se však včely neměly vůbec vyrušovat, natož jim vytáčet med. Ostatní, neváženná včelstva v každé skupině, se chovala zhruba obdobně, posuzováno dle jejich síly, intenzity letu a místních podmínek každého stanoviště. Váha č. 1 charakterizovala snůšku i ztrátu dvou úlů, váha č. 7 totéž pro stanoviště v lese s deseti úlů. Celkem byla proto ztráta, tj. úbytek včelami spotřebovaného medu, $2 \times 12 + 10 \times 9 = 114$ kg. Když pomínu důvod nemoci, tato ztráta nemusela vzniknout, protože registrační úlová váha na vhodnost odběru medu včas a správně upozornila.

Lze polemizovat, že tímto způsobem vykázané ztráty při následném zhodnocení nelze paušalizovat a že „po boji je každý generálem“. Že nelze předem určit, zda bude pokles krátký nebo dlouhý. Grafy ale nemají za cíl prokazovat (jako v tomto případě) výslednou ztrátu, ale diktují, kdy se má nebo kdy je nejlépe vytáčet, aby k takovéto ztrátě nedocházelo. Tento případ dokumentuje pouze to, jak velké ztráty mohou vzniknout při chybném odhadu, anebo nemožnosti dodržet vhodné termíny medobraní. Pro posouzení lokálních událostí je vhodný graf čtvrtletní, (viz. obrázek č. 2), pro celkový pohled, kupříkladu na posouzení strmosti (denní přínos), bývá vhodnější pohled na graf roční, (viz. obrázek č.1). Na závěr ještě drobná informace - roční graf je doprovázen postupně ubývajícím grafem minulé sezóny, takže lze porovnávat stejný úl v produkci i časovém rozvoji ve dvou následných letech.

